

zmiany w Kodeksie Spółek Handlowych – dematerializacja akcji

W dniu 6 września 2019 r. Prezydent RP podpisał Ustawę o zmianie Kodeksu spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw, w efekcie czego **wprowadzona została obowiązkowa dematerializacja akcji wszystkich spółek akcyjnych oraz komandytowo – akcyjnych.**

W dniu 1 marca 2021 r. wszystkie akcje z mocy prawa utracą swoją ważność, a akcjonariuszami będą osoby ujawnione w rejestrze akcjonariuszy. Po tym dniu akcje nie będą dokumentem potwierdzającym status akcjonariusza, tylko będą dokumentem dowodowym niezbędnym do aktualizacji rejestru akcjonariuszy.

W konsekwencji wprowadzanych zmian 2020 r. będzie rokiem przygotowania wszystkich spółek akcyjnych oraz komandytowo-akcyjnych do utworzenia rejestrów akcjonariuszy.

Ponadto nowela KSH:

- od 1 stycznia 2020 r. nakłada na wszystkie spółki akcyjne obowiązek posiadania strony www dedykowanej obsłudze walnych zgromadzeń akcjonariuszy
- od 1 marca 2020 r. wprowadza również nową formę spółek, tj. proste spółki akcyjne. Akcje emitowane przez proste spółki akcyjne również będą objęte obowiązkową dematerializacją, przy czym przepisy w tym zakresie wchodzi w życie razem z datą udostępnienia tej formy prowadzenia działalności, czyli od 1 marca 2020 r.

dematerializacja akcji

W myśl noweli KSH, **akcje nie będą mogły posiadać formy dokumentu** i będą musiały być zarejestrowane w:

- w rejestrze akcjonariuszy prowadzonym przez dom maklerski, uprawniony do prowadzenia rachunków papierów wartościowych lub bank powierniczy, albo
- w depozycie prowadzonych przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych.

Co istotne, akcje tej samej spółki nie będą mogły być zarejestrowane jednocześnie w rejestrze akcjonariuszy i KDPW. Oznacza to, że spółki akcyjne mające choć jedną akcję zarejestrowaną w KDPW, czyli na pewno wszystkie spółki publiczne (GPW oraz ASO NewConnect) będą musiały w 2020 r. zarejestrować w KDPW wszystkie dotychczas niezarejestrowane akcje.

Natomiast spółki akcyjne, które dotychczas nie miały akcji zarejestrowanych w KDPW, będą musiały wybrać podmiot prowadzący rejestr akcjonariuszy.

Co istotne, wybór podmiotu prowadzącego elektroniczną ewidencję akcjonariuszy wymaga uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszy, natomiast przy zakładaniu nowej spółki podmiot ten musi być wskazany w akcie założycielskim.

rejestr akcjonariuszy

Rejestr akcjonariuszy prowadzony będzie przez **dom maklerski w formie elektronicznej.**

Kluczowe zasady prowadzenia rejestru:

1. Wpis w rejestrze akcjonariuszy dokonywany jest na żądanie spółki lub osoby mającej interes prawny w dokonaniu wpisu, i dokonywany jest niezwłocznie, ale nie później niż w terminie tygodnia od dnia otrzymania żądania. Wpis jest konstytutywny. O wpisie podmiot informuje niezwłocznie spółkę oraz osobę żądającą wpisu.
2. Podmiot prowadzący rejestr akcjonariuszy bada treść i formę dokumentów uzasadniających dokonanie wpisu. Podmiot ten nie ma jednak obowiązku badania zgodności z prawem oraz prawdziwości dokumentów uzasadniających dokonanie wpisu, w tym podpisów zbywcy akcji lub osób ustanawiających ograniczone prawo rzeczowe na akcji, chyba że powożmie w tym względzie uzasadnione wątpliwości.
3. Rejestr akcjonariuszy jest jawny dla spółki i pozostałych akcjonariuszy, i podmioty te mogą żądać informacji z rejestru.
4. Podmiot prowadzący rejestr akcjonariuszy jest obowiązany wydać dokument świadcstwa rejestrowego niezwłocznie nie później jednak niż w terminie tygodnia od dnia zgłoszenia żądania. – jest to odpowiednik świadectwa depozytowego.
5. Spółka wykonuje zobowiązania pieniężne spółki wobec akcjonariuszy z przysługujących im praw z akcji, czyli dywidendy, za pośrednictwem podmiotu prowadzącego rejestr akcjonariuszy, chyba że statut stanowi inaczej.

Rejestr akcjonariuszy będzie zawierał poniższe informacje:

- firmę, siedzibę i adres spółki,
- oznaczenie sądu rejestrowego i numer, pod którym spółka jest wpisana do rejestru,
- datę zarejestrowania spółki i emisji akcji,
- wartość nominalną, serię i numer, rodzaj danej akcji i uprawnienia szczególne z akcji,
- nazwisko i imię albo firmę (nazwę) akcjonariusza oraz adres jego zamieszkania albo siedziby albo inny adres do doręczeń, a także adres poczty elektronicznej, jeżeli akcjonariusz wyraził zgodę na komunikację w stosunkach ze spółką i podmiotem prowadzącym rejestr akcjonariuszy przy wykorzystaniu poczty elektronicznej,
- na żądanie osoby mającej interes prawny – wpis o przejściu akcji lub praw zastawniczych na inną osobę albo o ustanowieniu na akcji ograniczonego prawa rzeczowego wraz z datą wpisu oraz wskazaniem nabywcy albo zastawnika lub użytkownika, adresu ich zamieszkania albo siedziby lub innych adresów do doręczeń, a także adresu poczty elektronicznej, jeżeli osoby te wyraziły zgodę na komunikację w stosunkach ze spółką i podmiotem prowadzącym rejestr akcjonariuszy przy wykorzystaniu poczty elektronicznej oraz liczby, rodzaju, serii i numerów nabytych albo obciążonych akcji,
- na żądanie zastawnika albo użytkownika – wpis, że przysługuje mu prawo wykonywania prawa głosu z obciążonej akcji,
- na żądanie akcjonariusza – wpis o wykreśleniu obciążenia jego akcji ograniczonym prawem rzeczowym,
- wzmiankę o tym, czy akcje zostały w całości pokryte,
- ograniczenia co do rozporządzania akcją,

- postanowienia statutu o związanych z akcją obowiązkach wobec spółki.

Najczęstsze pytania dotyczące dematerializacji akcji:

1. Czy świadectwo rejestrowe jest konieczne do uczestnictwa w WZA?

Wystawienie świadectw rejestrowego nie jest konieczne do udziału w WZA, wystarcza obecność osoby w rejestrze akcjonariusz. Spółka i jej uprawnieni pracownicy (przewodniczący WZA) powinni mieć dostęp do rejestru akcjonariuszy na bieżąco. Akcjonariusz może (ale nie musi) pobrać za pośrednictwem dostępnych narzędzi od podmiotu prowadzącego rejestr świadectwo rejestrowe i pobranie świadectwa jest równoznaczne z blokadą akcji na dzień WZA, akcje bez świadectwa rejestrowego nie mają blokady. Spółka generuje za pomocą narzędzi udostępnionych przez podmiot prowadzący rejestr akcjonariuszy uprawnionych do udziału w WZA na dzień zgromadzenia.

2. Jakie dane o akcjonariuszach i dla kogo będą jawne? (RODO)

Rejestr akcjonariuszy (w części) co do zasady jest jawny. Uprawnione podmioty mają prawo do wydania świadectw rejestrowych z rejestru. Dane utajnione – np. nr kont bankowych akcjonariuszy, część tajna dostępna dla podmiotu prowadzącego. Spółki mające specyficzne powiązania statutowe mogą żądać podania innych danych z rejestru celem weryfikacji akcjonariusza.

3. Umowa o prowadzenie rejestru akcjonariuszy zawierana jest z podmiotem WYBRANYM. Przed wyborem przez WZA można podpisać umowę przedwstępną która po wyborze przechodzi w umowę o prowadzenie rejestru.

4. Czy gdy po pierwszym wezwaniu akcjonariuszy o złożenie akcji papierowych spółka uzyska zwrot akcji w 100% konieczne są kolejne wezwania? – TAK, muszą być wykonane zgodnie z prawem wszystkie 5 wezwań.

5. Co dzieje się z dokumentami akcji po 1 marca 2021 roku? – papiery tracą moc dowodową na zewnątrz ale nie w stosunku do Spółki (w tym kontekście są ważne przez 5 lat). Akcjonariusz ma powyższe 5 lat na oddanie akcji.

6. Co z akcjami nieoddanymi do dnia 1 marca 2026 roku? – wedle obowiązujących przepisów posiadacze akcji nieoddanych dematerializacji zostają wyłączeni ze spółki (przestają być akcjonariuszami).

7. Obrót akcjami do czasu otwarcia rejestru akcjonariuszy. Przy akcjach imiennych konieczne jest udokumentowanie transakcji za pomocą potwierdzenia przelewu i dokument potwierdzający przekazanie akcji nowemu akcjonariuszowi. Przy akcjach na okaziciela – za pomocą dokumentu potwierdzającego przeniesienie praw własności (umowy imiennej).

8. Dokumentacja niezbędna do założenia rejestru akcjonariuszy – dokumenty akcji, protokoły zdawczo-odbiorcze w oryginale lub kopii (różnie w zależności od treści regulaminu podmiotu prowadzącego rejestr), lista akcjonariuszy, odcinki zbiorowe, wzorce podpisów akcjonariusza, oświadczenie spółki na rzecz podmiotu prowadzącego.

9. Wpisy wtórne do rejestru (już po otwarciu rejestru) – umowa (sprzedaży) między stronami w oryginale ale niekoniecznie w formie notarialnej.

10. Co muszą zrobić akcjonariusze aby znaleźć się w rejestrze?

Zareagować na wezwania spółki, zdać akcje w formie dokumentu, podpisać protokół zdawczo-odbiorczy. Potencjalni akcjonariusze (kupujący już po otwarciu rejestru) muszą wstawić się w siedzibie podmiotu prowadzącego rejestr akcjonariuszy i przedłożyć umowę cywilno-prawną potwierdzającą nabycie akcji, wypełnić ankietę przedłożoną przez podmiot prowadzący rejestr.

11. Obowiązki podmiotu prowadzącego rejestr – otwarcie rejestru, dostarczenie narzędzi spółce umożliwiających dostęp do rejestru oraz wykonywanie na nim operacji w zakresie dostępnym dla spółki, udostępnienie narzędzi dla akcjonariuszy, wydawanie świadectw rejestrowych dla akcjonariuszy na ich wniosek, blokowanie akcji, ewentualne pośrednictwo w wypłacie dywidendy, wykonywanie obowiązków informacyjnych wobec spółki/akcjonariusza.